

İYİ BİR ÖĞRETMENDE BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLER

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ilköğretim öğretmenlerinde bulunması gereken nitelikleri tek tek belirledi. Aynı çalışma, ortaöğretim öğretmenleri için de başlatıldı.

MEB, konuyla ilgili 2002 yılında başlatılan proje çerçevesinde bir öğretmende bulunması gereken "bilgi, beceri ve tutum özellikleri" saptayarak, "Öğretmen Yeterlikleri" adı altında yayımladı.

"Öğretmen yeterlikleri" belirlenirken, düzenlenen seminer ve çalıştaydan çıkan sonuçların yanı sıra ABD, İngiltere, Seyşel Adaları, Avustralya ve İrlanda gibi ülkelerdeki örnekler de göz önünde bulunduruldu.

Ortaya çıkan çalışma ile ilgili olarak, pilot belirlenen 6 ildeki öğretmenler, okul yöneticileri; sendika, dernek ve sivil toplum örgütü üyeleri, kamu kurumu mensupları, öğretim elemanları ve öğretmen adaylarından oluşan toplam 6 bin 743 kişinin görüşü alındı.

Çalışma sonucunda, "**öğretmenlerde bulunması gereken bilgi, beceri ve tutum özellikleri**"ni içeren genel yeterliliklerin yanı sıra ilköğretimdeki Türkçe, İngilizce, Fen ve Teknoloji, Bilişim Teknolojileri, Okul Öncesi, Görsel Sanatlar, Matematik, Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler, Müzik, Beden Eğitimi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Teknoloji Tasarım ve Özel Eğitim (Görme Engelliler-İşitme Engelliler-Zihinsel Engelliler) öğretmenliğinin nitelikleri de "**özel alan alt yeterlikleri**" adı altında sıralandı.

Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma ve Geliştirme Başkanlığı öğretmenlerin niteliklerini belirledi. Buna göre çağdaş öğretmen; alçakgönüllü, cesaretli, genel kültür sahibi, insan sevgisine sahip ve iyi bir eğitim almış olmalı.

Öğretmen, öğrenci, yönetici, müfettiş ve sivil toplum kuruluşlarından altı bin üç yüz kişi üzerinde yapılan araştırmada, çağdaş öğretmen profili belirlendi. Araştırmaya göre çağdaş öğretmen " Kişisel sorunlarını derse yansıtmamalı, hiddet ve şiddet gibi unsurlardan uzak durmalı, öğrencilerine bir psikolog gibi yaklaşmalı, güzel konuşmalı, toplumda saygın olmalı, iyi bir eğitim almalı ve bilgisayar kullanmalı."

Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma ve Geliştirme Başkanlığının yaptığı araştırmaya göre öğrencilerin o/o 48.7'si çağdaş bir öğretmenin kendini öğrencilerin yerine koymasını gerektiğini belirtirken, müfettişlerin o/o 55.9'u da aynı düşüncede.

Çağdaş öğretmen, öğrencide öğrenme isteği uyandırır " görüşüne öğretmenlerin o/o 96.5'i olumlu bakıyor, öğrencilerin o/o 52.4'ü, yöneticilerin o/o 84'ü, müfettişlerin o/o 63.3'ü de aynı görüşü benimsiyor.

Öğrencilerin o/o 51.8'i çağdaş bir öğretmenin, öğrencilerin problemlerinin çözülmesinde yardımcı olması gerektiğini belirtirken, sivil kuruluşların temsilcilerinin tümü bu görüşe katılıyor.

Araştırmaya katılanların görüşlerine göre 21.yüzyılın ihtiyaç duyduğu öğretmen profili şöyle:

Genel yeterlikler

Projeye göre, bir öğretmende bulunması gereken "bilgi, beceri ve tutum"dan oluşan niteliklerden ve yapması beklenen davranışlardan bazıları şöyle:

- Öğrenciye ismiyle hitap eder.
- Öğrencilerin fikirlerine ve ürettiklerine değer verir.
- Sınıf içi ve dışı etkinliklerde demokratik davranır.
- İnsan haklarına uygun biçimde davranır.
- Uluslara, bireylere ve inançlara karşı ayrımcılık yapmaz.
- Öğrencinin geçmişine ve sosyo-ekonomik durumuna göre ön yargısız davranır.
- Her öğrencinin başarılı olacağına inanır.
- Öğrenciler sorulara farklı yanıtlar verdiğinde olumlu tepki gösterir.
- Stresle başa çıkma yollarını bilir ve kullanır.
- Kişisel bakımına ve sağlığına özen gösterir.
- Zorluklarla mücadele eder.
- Türk milli eğitim sisteminin dayandığı temel değer ve ilkeleri bilir.
- Mesleki gelişimine yönelik yayınları izler.
- Okulun iyileştirilmesinde ve geliştirilmesine çevre olanaklarını kullanır.
- Öğrencilerin sahip olduğu değerlere saygı gösterir.
- Öğrencinin kişisel gelişimini ailesiyle paylaşır.
- Öğrencilerin ilerlemelerini izlemek amacıyla kayıtlar tutar.
- Sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte belirler.
- Öğrencilerin kendilerini güven içinde hissetmelerini sağlayacak ortam oluşturur.
- Aileleri tanımak için bireysel ya da gruplarla veli görüşmeleri düzenler.
- Ailelerin yaşadıkları sorunlara karşı duyarlı davranır.

"Öğretmenin yol haritası"

MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürü, öğretmenlerin sürekli kendilerini yenilemeleri gerektiğini belirterek, "Burada amaç öğretmenin kalitesini artırmak. Meslek yeterliklerinde kriterler var. Öğretmenler belirlenen bu meslek yeterliklerine bakarak kendilerini hazırlayacaklar" dedi.

Bu yeterliklerin, öğretmen yetiştirme politikasında yol gösterici olacağını, çalışma tamamlandıktan sonra öğretmen adayı yetiştiren eğitim fakültelerinin müfredatının da bu doğrultuda yapılanmasının hedeflendiğini anlattı.

Aynı çalışmanın ortaöğretim için de başlatıldığını "Çalışma tamamlandıktan sonra, öğretmen adaylarının buna göre yetiştirmeleri için YÖK' ile işbirliğine gidilecektir. Öğretmen yeterliği çalışmasıyla öğretmenin bir yol haritası ortaya çıkıyor."

Bir söz: Eğitime inanmayan ve yaşamayan bir öğretmen hangi ağacı eğebilir ki!

Hidayet TERCİ